

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

54. Quidnam possit Episcopus tanquam delegatus Apostolicæ Sedis ex
Concilio Tridentino.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

Si aliquod Collegium gubernatum suo & rectore in fundatione constituto, viduatum remanserit, potest episcopus gubernatoris officium subire *Firminus, de Episc. 7. p. lib. 4. n. 17.*

Et etiam episcopus executor ad distribuendum male ablata incertis personis: in eo tamen loco distribuere debet in quo res ablatae sunt. *Baldus in Authen. Alvarum vsus, C. de Alvaro. Et in l. 1. C. de bonis auctoritate Iudicij possiden.*

Potest item episcopus inquirere, num quae legata sunt, ad pios ecclesiarum, vel pauperum usus, ad effectum perducta sint. *Firm. de Episcopo. par. 1. lib. 4. num. 10.* Hinc est ut penes episcopum sit ius, quo possit edictis propositis praecipere, ut notat omnes quaecumque, de relictis, siue legatis pijs testamenta, vel instrumenta dixerunt, vel ab alijs confecta habuerint, ipsi episcopo edere debeant, excommunicationis poena aduersus contumaces constituta.

Insuper potest episcopus peregrini, qui intestatus decessit, bona inter pauperes distribuere, si nullus haeres legitimus eorum bonorum reperiatur. *Authen. Peregrini, c. Communia, de successori. Et l. 1. C. de bonis vacantib. lib. 10.*

Glossa in cap. licet, de foro compet. ponit quosdam versus ex Hessiensis, quibus explicatur causa ad forum ecclesiasticum pertinentes:

*Haereticus, Simon, faenus, periurus, adulter,
Pax, privilegium, violentus, sacrilegusque:
Si vocat imperium, si negligit, ambigit an sit,
Suspectus iudex si subdita terra, vel vsus.
Ruplicus, et seruus peregrinus, feuda, viator.
Si quis ponit in miser, aut sit, causaque mixta,
Si denunciat Ecclesia, quis iudicat ipsa.*

CAP. LIV.

Quidnam possit Episcopus tanquam delegatus Apostolicae Sedis ex Concil. Trident.

IN primis, Episcopus tanquam Sedis Apostolicae delegatus, potest praedicationem interdicare ei, qui generali, vel speciali privilegio exemptus Concionator est, si errores predicat, scandalave in populum disseminat, quamvis in Monasterio sui ordinis, alteriusve praedicet. At si haec res praedicet, potest contra eum, secundum iuris dispositionem, aut loci consuetudinem procedere, *sess. 5. cap. 2. de reform.*

Nemo secularis Clericus cuiusvis personalis, vel Regularis, extra Monasterium degens, etiam sui Ordinis, praeretur privilegij, tutus est, quo minus si deliquerit, ab episcopi loci tanquam super hoc a Sede Apostolica delegato secundum Canonicas sanctiones, visitari, puniri, & corrigi possit, *sess. 6. c. 3. Et sess. 14. c. 4.*

Vniones perpetuae a quadraginta annis proximis citra factae, examinari ab episcopis tanquam a Sede Apostolica delegatis possunt, & quae per subreptionem, vel obreptionem obtentae fuerint, irritae declarari, *sess. 6. c. 7.*

Item episcopus apud ecclesiam suam residens, de subreptione, & obreptione gratiae, quae super absolutione alicuius publici criminis, vel delicti de quo ipse inquirere coepit, aut remissione poenae, ad quam criminiosus per eum condemnatus fuerat, falsis precibus impetratur, per seipsum, tanquam sedis Apostolicae delegatus, etiam summarie cognoscere potest: ipsamque gratiam postquam per falsam narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam esse legitime constitit, ne admittat, statuitur, *sess. 13. cap. 5.*

Licet episcopo, tanquam Apostolicae sedis delegato, in omnibus ecclesijs parochialibus, vel baptismalibus, in quibus ita numerosus sit, ut vnus Rector non possit sufficere ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo, cogere Rectores, vel alios ad quos pertinet, sibi tot sacerdotes ad eorum munus adiungere;

quot sufficiat ad sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. In his vero in quibus, ob locorum distantiam, siue difficultatem. Parochiam, siue magno incommodo, ad percipienda sacramenta, & diuina officia audienda, accedere non possunt, nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus constituere potest, & illis sacerdotibus portionem idoneam ex fructibus ecclesiae matricis deducere & si necesse fuerit, populum compellere ad ministrandum ea, quae sufficiant ad vitam d.ctorum sacerdotum sustentandam, quaeumque reservatione, generali, vel speciali, vel affectione super dictis ecclesijs, non obstantibus, *sess. 21. c. 4.*

Possunt etiam Episcopi, vel sedis Apostolicae delegati, iuxta formam iuris, sine praedictio tamen obtinentium, facere vniones perpetuas quarumcumque ecclesiarum, Parochialium, & baptismalium, & aliorum beneficiorum, Curatorum, cum Curatis, propter earum paupertatem, aliasve causas a iure permissas, etiam si dictae ecclesiae, vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reseruata, aut qualitercumque affecta, *sess. 24. c. 4.*

Potest item episcopus, tanquam sedis Apostolicae delegatus, illiteratis, vel imperitis Parochialium ecclesiarum Rectoribus, Coadiutoribus, aut Vicariis pro tempore deputare, & fructus eisdem pro sufficienti victu assignare, quaeumque appellatione, & exemptione remota: eos vero, qui turpiter, & scandalose viuunt, post debitam monitionem, si adhuc in sua nequitia perseuerent, beneficijs priuare, exemptione, & appellatione quaeumque remota, *sess. 21. c. 6.*

Item possunt Episcopi, tanquam sedis Apostolicae delegati, transferre beneficia simplicia, etiam iuris patronatus, ex ecclesijs, quae vetustate, vel alias collapsae sunt, & ob eorum inopiam nequeunt instaurari, vocatis ijs, quorum interest, in matrices, vel alias ecclesias locorum eorundem semiuicinorum, arbitrio suo: ita ut in eisdem ecclesijs erigant altaria vel cappellas sub eisdem inuocationibus: Parochiales item ecclesias, etiam si iuris patronatus sint, collapsas refici, & instaurari curare possunt ex fructibus & prouentibus quibuscumque, ad ipsas ecclesias pertinentibus: qui si non fuerint sufficientes, omnes Patronos & alios, qui fructus aliquos ex dictis ecclesijs prouenientes percipiunt, aut illorum defectum, parochianos ad praedicta compellere queunt, quaeumque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod si nimia egestate omnes laborent, ad matrices, seu viciniores ecclesias transferre possunt cum facultate tam dictas parochiales, quam alias ecclesias dirutas in profanos usus non sordidos, erecta tamen ibi cruce, conuertendi, *sess. 21. cap. 7.*

Item potest episcopus, tanquam sedis Apostolicae delegatus certam fructuum portionem ex beneficijs omnibus Cathedralium ecclesiarum, aut aliarum Collegatarum deducere, quae in distributiones quotidianas conuertatur, in ecclesijs tam Cathedralibus, quam Collegiatis, in quibus nullae sunt distributiones quotidianae, vel ita tenues, ut verisimiliter negligantur, *sess. 21. c. 3.*

Item in commutationibus vltimarum voluntatum, quae non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent, episcopi, tanquam delegati sedis Apostolicae, summarie, & extrajudicialiter cognoscunt, nihil in precibus tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes praedictae executioni demandentur, *sess. 22. cap. 6.*

Item Episcopi tanquam sedis Apostolicae delegati, in casibus a iure concessis, omnium piarum dispositionum tam in vltima voluntate, quam inter viuos sunt executores, *sess. 22. cap. 8.*

Potest item episcopus quoscunq; Notarios, etiam si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, tanquam delegatus sedis Apostolicae, examinatione adhibita, eorum sufficientiam scire: illisque non idoneis repertis, quandoque in officio delinquentibus, officij

ficij eius in negotijs, vel litibus, & causis Ecclesiasticis, ac spiritalibus exercendi vsum perpetuo, aut ad tempus prohibere, nec eorum appellatio iurisdictionem Ordinarij suspendit. *sess. 22. cap. 10.*

Item cognoscere possunt Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, de surreptione, obreptione, & intentionis defectu confirmationum adhibitarum, priuilegijs, & constitutionibus, vel statutis, quibus indultum est, vt recepti in aliquam Ecclesiam, alijs illius ecclesiæ aliquid dent, vel remittant. *sess. 24. cap. 14.*

In ecclesijs itidem Cathedralibus, & Collegiatis insignibus, vbi frequenter, adeoque tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus, vt sustinendo decenti Canonico gradui, pro loci, & personarum qualitate non sufficiant: licet Episcopus cum consensu Capituli, vel aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia ijs vnire, vel si hac ratione prouideri non possit, aliquibus ex ijs suppressis, cum patronorum consensu, siue iure patronatus laicorum sint, quarum fructus, & prouentus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, eas ad pauciores numerum reducere: ita tamen vt tot superent, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiasticæ commode valeant respondere: non obstantibus quibuscunque Constitutionibus, & priuilegijs, aut quacunque reservatione generali, vel speciali, aut affectione.

Alia, lege superius hoc eodem libro, *cap. 38. qu. 15.*

CAP. LV.

De potestate concedendi remissiones siue condonationes peccatorum, quæ Indulgentiæ vocantur.

Certi iuris est, penes Episcopos esse potestatem conferendi quas vocant Indulgentias, vt patet ex *c. cum ex eo. & c. Quod autem de penitentibus. & Ramiff. & cap. vlt. eod. tit. in 6. & c. Accedentibus, de excess. Pralato.*

Primo queritur, An concedere Indulgentias, sit actus iurisdictionis, an Ordinis? Hostien. in *c. Accedentibus citato, & Lapsus Clem. 2. de penit. videntur docere esse actum Ordinis: aiunt enim non posse quemquam Indulgentias conferre, nisi sit Sacerdos. Sed communis est sententia, quam habet S. Thomas in 4. dist. 20. q. 3. art. 3. esse actum iurisdictionis, non Ordinis. Vnde Papa statim, vt est electus, quamuis non sit Sacerdos, potest indulgentias dare, & Episcopus cum primum est electus, & confirmatus auctoritate Papæ.*

Secundo queritur, Quo iure conueniat Episcopis potestas concedendi Indulgentias? Corduben. de *Indulgentiis, ar. 2. q. 12. propos. 2. docet conuenire iure diuino. Sic etiam Ledelma in 4. qu. 28. art. 3. Concl. 5. Medina, de indulg. disput. 6. Idem videtur: slerer Sotus in 4. dist. 21. q. 1. art. 4. Quæ sententia mihi non placet. Primo, quia huiusmodi potestas est iurisdictionis, non ordinis: sed omnis Episcoporum iurisdictionis est proxime à Papa: in quo differt à iurisdictione Papæ: nam Papa suam iurisdictionem habet proximè à Deo, non ab homine, Episcopi vero proxime accipiunt à Papa, vnde potest Romanus Pontifex eam adimere, vel minuere, atque restringere. Secundo, si Episcopi iure diuino talem potestatem haberent, non posset eam Papa minuere: nec enim potest inferior potestatem à Superiore datam ex toto, vel ex parte abrogare: at Papa in *cap. Cum ex eo, de penitent. restringit, ac minuit in Episcopis potestatem, & ius conferendi indulgentias, ergo talis Episcoporum potestas non est iuris diuini.**

Dicendum igitur est, eam Episcopis conuenire iure communi Canonico: vnde eam habent proximè à Papa: sed habent eam iure ordinario, ac proinde eo ipso quod sunt Episcopi electi, & confirmati. *Richard. in 4. dist. 20. art. 5. q. 3. Palud. eod. lib. & dist. q. 4. art. 2. conclus. 3. Palaciosus in*

4. dist. 20. disput. 4. vers. Respondebis, de Episcop. Augusti. de potest. Eccles. & Papa. q. 29. art. 5. Siluasi. in verb. Indulgentia. q. 5. Quare huiusmodi Auctores cum dicunt, episcopos talem potestatem habere ex commissione Papæ, non significant, eam habere tanquam Iudices delegatos: nam expresse subiungunt, habere eam iure ordinario, & communi. Solum igitur docere voluerunt, talem potestatem penes Papam esse iure diuino à Deo proxime acceptam, penes Episcopos vero esse iure communi, & ordinario, sed proxime acceptam à Papa, à quo habeat iurisdictionem ordinariam, non delegatam.

Tertio queritur, An hi, qui sunt inferiores episcopis, cuiusmodi sunt Abbates, aut Priores, habeant potestatem concedendi indulgentias? Non habent iure communi, nisi speciali priuilegio, consuetudine, vel præscriptione, quia id potestatis nonquam ius commune concessit, *cap. accedentibus, de excess. Pralato.*

Quarto queritur, An Capitulum, sede vacante possit indulgentias conferre, quas posset episcopus? Potest, vt docuit superius in hoc libro, *c. 37. q. 9.*

Quinto queritur, An generalis episcopi Vicarius indulgentias concedere queat? Non potest, nisi ex speciali episcopi mandato, vt dixi superius, hoc lib. *cap. 43. q. 13.*

Sexto queritur, Quot dierum Indulgentias possit episcopus conferre? Respondeo, in dedicationibus ecclesiarum siue vnus episcopus, siue plures concurrant, solum posse concedere indulgentias vnus anni; in anniuersario vero dedicationis tempore ecclesiæ, vel ex alijs causis pijs, *cap. Cum ex eo, de penit. ad finem. Item teste Paludano, lib. 4. dist. 20. q. 4. art. 2. Concl. 1. summus Papæ penitentiarius dare solet indulgentias centum dierum. Glossa etiam in cap. vlt. de officio Legati, docet Legatum Apostolicum posse concedere indulgentias perpetuas, sicut potest in perpetuum statuta concedere. hoc autem, videtur intelligendum, eum posse indulgentias conferre, quæ non excedunt 40. dierum numerum, sed quæ durent in perpetuum. Insuper Archiepiscopus potest indulgentias dare in tota provincia sibi subiecta, hoc est, potest concedere indulgentias omnibus subditis suffraganeorum Episcoporum, *cap. Nostro de penit. c. 1. eod. tit. in 6.**

Sexto queritur, an valeant indulgentiæ concessæ ab Episcopo, vel Archiepiscopo, si excederint numerum taxatum in *c. Cum ex eo, de Penit. Ioannes & Bernardus, cap. cum ex eo citato: docuerunt valere: quorum sententia reprobata est in *cap. Indulgentia, de penit. in 6. vbi dicitur: Indulgentia, quæ ab vno vel pluribus Episcopis in Ecclesiis in dedicationibus, vel alijs quibuscunque casibus conceduntur, vires non obtinent, si statum exco. sserint Concil. Gener. hoc est, numerum dierum taxatum in *c. Cum ex eo de penit. Quæres, An saltem valeant, quod attingit ad numerum in prædicto capite taxatum. v. g. in anniuersaria celebritate dedicationis ecclesiæ concedit episcopus indulgentias centum dierum. Non valeat quatenus excedunt numerum quadraginta dierum. Sed queritur, An saltem valeant quatenus numerum quadraginta dierum attingunt? Respondet, cum Glossa in *c. Indulgentia, & c. Cum ex eo, citatis, valere, quia vtile per inutile non viciatur, c. vlt. de reg. iuris in 6. & l. 1. §. Trebatius, ff. de aqua quotidiana & esti. Item, quia indulgentias conferre, est actus liberalitatis, & in donationibus excedentibus quantitatem taxatam in lege, valet quod donatur quatenus attingit quantitatem, quam lex permittit. l. Sancimus, C. de donat. & c. Si quis de seruitute, 12. qu. 2. Hæc opinio est communi consensu recepta.****

Septimo queritur, An episcopus excommunicatus, vel suspensus à iurisdictione vel officio, possit indulgentias concedere? Non potest, quia caret iurisdictione, *c. Aulianus, 24. q. 1. & c. Cum dilecti, de dolo & contumacia.*

Quæres, an possit facultatem concedere alteri Episcopo, vt suis subditis indulgentias concedat? Palud. in 4. dist. 23. q. 2. docet, Parochum excommunicatum, vel suspensum ab officio, alteri delegare non posse, vt suorum subdi-